

Abstract:

I nærværende artikel vil jeg med udgangspunkt i egen erfaring med frivilligt arbejde gennem ti år forsøge at sætte fokus på nogle af vigtige årsager til hvorfor der laves frivilligt arbejde. Samtidig vil jeg kigge nærmere på hvilke fordele og ulemper, der kan være i forbindelse med frivilligt ulønnet arbejde inden for bibliotekssektoren.

Artiklen omhandler mine fem bud på hvorfor der laves frivilligt arbejde og går i dybden med hvor mange ressourcer de frivillige rent faktisk bidrager med. Desuden forsøger jeg at give et bud på nogle områder indenfor bibliotekssektoren, hvor man med fordel ville kunne bruge frivillig arbejdskraft til at øge indsatsen på en række af de opgaver, der trænger til flere ressourcer og mere fokus.

Konkret beskæftiger jeg mig i artiklen med lektiehjælpapuljen, som er et tværministerielt initiativ mellem kultur og integrationsministeriet, administreret af styrelsen for bibliotek og medier. Succesen med oprettelse af lektiecafeér som drives ved brug af frivillig arbejdskraft, har været så stor at puljen allerede i oktober 2009 var opbrugt.

Mine intentioner med opgaven er at lave en formidlende populærartikel og mit sigte med artiklen er, at skabe debat og sætte fokus på frivilligt arbejde indenfor bibliotekssektoren.

I artiklen sættes fokus på den store mængde af frivillige ressourcer, der kan anvendes indenfor bibliotekssektoren, og min hensigt er at denne artikel kan være en øjenåbner i forhold til sektorens traditionelle handlemåde, når det drejer sig om frivillig arbejdskraft.

Artiklen vil kunne indgå som kronikindlæg i Politiken, eller som et artikelbidrag til Kommunalforeningens fagblad 'Danske Kommuner'. Målgruppen er biblioteksledere eller politiske beslutningstagere, der forudsættes at have et indgående kendskab til bibliotekssektoren.

Det efterfølgende refleksionsnotat, indeholder nogle af de betragtninger jeg har gjort mig undervejs i artiklens tilblivelsesproces. I denne forbindelse anvender jeg Anne Katrine Lunds retoriske kompas til en refleksion over artiklens modtagere samt berører kort sociolog Anthony Giddens teorier om det senmoderne samfund.

Søren Gyiring-Nielsen
Hold 3, årgang 2008

Frivillighedens vej

I denne artikel vil jeg med udgangspunkt i egen erfaring med frivilligt arbejde forsøge, at sætte fokus på nogle af de vigtigste årsager til hvorfor der laves frivilligt arbejde samt hvilke fordele og ulemper der kan være i forbindelse med frivilligt ulønnet arbejde inden for bibliotekssektoren.

I artiklen gives et bud på fem årsager til det at lave frivilligt arbejde, herunder hvilke resurser frivillige kan bidrage med i biblioteksvæsenet. Med fokus på brugerråd, lektiecaféer, integrationsaktiviteter, jobsøgningsassistance og it-kurser tegnes et fragmenteret billede af hvilken synergieffekt de frivillige bidrager med og den gevinst som de får med.

Mit udgangspunkt for denne artikel er meget enkelt. Igennem næsten ti år har jeg haft frivilligt arbejde inde under huden, mærket pulsen, været drivkraften og en del af bestyrelseslivet i en computerbrugerforening, med hovedvægten lagt på det sociale og det netværk man skaber i foreningen MacBruger.dk. Landets største og ældste IT-brugergruppe med omdrejningspunkt omkring Apples produkter.

Tro mig, jeg har brugt tonsvis af timer i foreningen som medlem af bestyrelsen som sekretær og webredaktør. Igennem en længere årrække har mindst to-tre aftener om ugen været udfyldt med at skrive artikler til medlemsbladet og hjemmesiden om denne eller hint nye fede gadget, spektakulært software samt referater af diverse møder eller andet organisatorisk arbejde i foreningen. Nu hvor jeg er trådt ud af bestyrelsen med mulighed for at se livet fra et helt andet perspektiv har jeg stillet mig selv spørgsmålet: Hvad har fået mig til det? Hvilken drivkraft har fået mig og hvad får mange andre til at bruge den sparsomme fritid på frivilligt arbejde uden få løn for det? Hvordan kan man få folk til at investere noget så væsentligt som tid i ulønnet arbejde og hvad får folk ud af det?

Svaret er lige til højrebenet. Belønningen rundt omkring i fodboldforeningerne, i Røde Kors forretningerne eller kirken ligger hovedsageligt i den anerkendelse, udvikling og de positive oplevelser man får ved at hjælpe andre. Så enkelt kan det vel siges.

Men det er måske alligevel ikke helt så enkelt og der er en række faktorer, som har væsentlig indvirkning på årsagerne til frivilligt arbejde, samt fordele og ulemper ved den frivillig indsats. Er der problemer med at få det frivillige arbejde til at fungere eller hvis det er besværligt, så gider folk ikke involverer sig og så skrider de. Det er en af styrkerne ved det frivillige arbejde. Hvis ikke den frivillige synes

det ulønnede arbejde giver nok afkast, ikke i form af kolde kontanter men giver mening for den som udøver arbejdet, så ser man kun skosålerne af vedkommende.

Regel nummer et:
Det frivillige arbejde skal altså give mening.

Der er mange former for ting der er meningsfyldte og det afhænger naturligvis af ens optik, hvilken form for arbejde der er meningsgivende. For nogle er det meningsgivende at være frivillig medarbejder på beredskabskontoret på Roskilde Festivalen og for andre er det meningsfyldt at være besøgsven på et sygehus. Det vigtigste er ikke, efter min mening, hvad det meningsgivende frivillige arbejde består af, men at der er plads for den enkelte til selv at vælge hvilken form for arbejde man vil bruge sin tid på.

Regel nummer to:
Mulighed for selv at vælge.

Der er ikke mange ensomme helte og det frivillige arbejde er typisk forankret omkring en eller anden form for organisation, i mit tilfælde MacBruger.dk. Der er forskel på hvordan organisationer er skruet sammen, herunder idébærende filosofi og målsætninger. Der er pokkers til forskel på at lave frilligt arbejdet for en kirkelig organisation eller i et politisk parti, selvom kampene indenfor begge organisationer nogle gange ligner hinanden. Valget af meningsgivende frivilligt arbejde er afhængigt af hvilke tanker og filosofi der ligger bagved ideologien i organisationen.

Regel nummer tre:
Det ideologisk aspekt er væsentligt.

Det er ikke helt ligegyldigt hvilken form for frivilligt arbejde man vælger at

Faktabox:

- **Indsatsen er frivillig, når den udføres ulønnet uden fysisk, retlig eller økonomisk tvang, formelt organiseret og til gavn for andre end én selv og ens familie eller slægt.**
- **35 % af danskerne udfører frivilligt arbejde, heraf 6 % indenfor social og sundhedsområdet.**
- **Flere mænd end kvinder laver frivilligt arbejde. Mændenes indsats er primært indenfor sport og politik og kvinderne er mest aktive indenfor de socialeområder.**
- **Der er flest frivillige blandt yngre medborgere end blandt ældregruppen. Indenfor de socialeområder er frekvensen blandt yngre- og ældregruppen dog ens**
- **De frivillige bruger i gennemsnit 17 timer pr måned. Unge mellem 16-29 år bruger cirka 20 timer om måneden på frivilligt arbejde.**

engagerer sig i. Der er væsentlig forskel fra at være besøgsven for Røde Kors på det lokale sygehus, til at engagere sig i den lokale sportsforening. Det væsentligt er også i høj grad hvilken signal-værdi arbejdet har og hvilket fokus omverden har på den organisation og det arbejde den frivillige lægger en masse resurser i.

Regel nummer fire:
God signalværdi og fornuftig omverdensforståelse

Når man har valgt ideologi og det frivillige arbejde er sat i organisatoriske rammer, og skal igang med at yde en frivillig indsats, så forudsætter det personlige engagement og indsats at den udøvende har et væsentligt personligt overskud, både mentalt og tidsmæssigt. Foruden dette kan det ikke lade sig gøre at give noget til andre.

Regel nummer fem: Personligt overskud. Rundt omkring i sportsklubber og andre foreningen i Danmark lægges et stort engagement blandt de frivillige medarbejdere, hvilket er årsagen til at disse aktiviteter fungerer så godt som de gør. De frivillige yder et kæmpe arbejde rundt omkring i forenings Danmark og er mange steder de vigtigste tandhjul i de små foreningers maskineri.

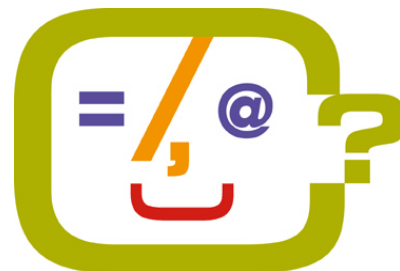
Der ligger mange gode resurser gemt i det frivillige arbejde og man skal ikke kimse af det. For selvom der er tale om helt ulønnet arbejde er det stadigvæk værdiskabende i forhold til de organisationer arbejdet udføres for, dels fordi det er mange timer det drejer sig om og dels fordi det producerede arbejde også har en stor værdi for organisationerne. En undersøgelse af Inger Koch-Nielsen og David Rosdahl fra socialforskningsinstituttet i 2005 anslår at cirka 35 % af befolkningen i Danmark udøver frivilligt arbejde¹. Det gennemsnitlige antal timer hver enkelt frivillig medarbejder udøver er 17 timer om måneden.

Dermed stiller de godt 1,5 millioner frivillige i Danmark i gennemsnit cirka 25,5 millioner timers arbejde gratis til rådighed for de frivilliges organisationer hver eneste måned. Dette svarer rundt regnet til 110.000 fuldtidsstillinger (årsværk), og værdien for arbejdet og den værdiskabende produktion udgør dermed 9,6 % af BNP svarende til cirka 135 milliarder kr., hvilket udgør overordentlige mange resurser, som bibliotekerne efter min mening bør gøre brug af.

Indenfor bibliotekssektoren i fx. USA er der en stor tradition for frivilligt arbejde. I USA gør Biblioteksstrukturen og den måde som bibliotekerne drives på, at det frivillige bidrag mange steder i overvejende grad er fundamentet for drift og udvikling af bibliotekerne. Sammenligner man biblioteksforholdene i de skandinaviske lande med forholdene i USA, udgør det frivillige arbejde i USA i langt højere grad eksistensgrundlaget for bibliotekerne. Men kan diskuteres om den skandinaviske offentlig finansierede biblioteksmodel er bedre end den amerikanske, men det tilkommer imidlertid ikke denne artikel. Imidlertid finder jeg det vigtigt er at have fokus på de mange uudnyttede og oftest særdeles gode resurser biblioteksvæsenet i Danmark går glip af fordi der ikke er en udbredt tradition for frivilligt arbejde indenfor bibliotekssektoren herhjemme.

Det er på tide at gøre op med fortiden

En af årsagerne til dørene ikke automatisk går op når der er en potentiel frivillig arbejdskraft der står uden for det lokale bibliotek skal søges i grundlaget for vores nuværende biblioteksstruktur. Bibliotekslovene og etableringen af biblioteksuddannelsen på Danmarks biblioteksskole i 1956 samt SDU i 2009 har netop været iværksat for at sætte fokus på det bibliotekariske håndværk og professionalisere faget.

Samtidig har vi i de Skandinaviske lande også vænnet os til velfærdsstaten og en vis tendens til ansvarsfraskrivelse i forhold til væsentlige velfærdsydelse, hvilket også afspejles indenfor bibliotekssektoren. Denne dovenskab, har i kombination med en lang tradition for professionalisering indenfor faget, været medvirkende til, at det har været svært for de frivillige at trænge ind på bibliotekernes domæne.

Men dørene er ved at blive åbnet lidt på klem for de frivillige i bibliotekssektoren i Danmark, og der er flere områder hvor de frivillige har gjort deres indmarch, hjulpet lidt på vej af staten.

Kulturministeriets forlængede arm, Styrelsen for Bibliotek og Medier, har en række puljer der anvendes til at styrke specielle tiltag indenfor bibliotekssektoren og lektiehjælppuljen er en af disse puljer, som dog i skrivende stund er opbrugt.

Kendskab gir venskab

Indtil ultimo oktober 2009 kunne der stadigvæk søges tilskud til etablering af lektiecaféer, herunder køb af materialer, computere, hjælp til markedsføringsmateriale, forplejning til de frivillige og deltagerne eller udflugter for lektiecaféens målgruppe. Det eneste puljen ikke kan bruges til er aflønning af de frivillige, da der i sagens natur så ikke er tale om frivillig arbejdskraft.

Lektiehjælppuljen fungerer som et tilskud til etablering og vedligeholdelse af lektiecaféer på bibliotekerne. Puljen er kommet istand ved et tværministerielt samarbejde mellem Kulturministeriet og Integrationsministeriet, og vidner med al tydelig at det frivillige arbejde er efterspurgt og godt kan trives side om side med hvad der ellers foregår på et bibliotek.

Vejen til at transformere biblioteket til et kulturelt kraftcenter eller aktivt medborgerhus ligger måske ved at inddrage flere frivillige i bibliotekernes aktiviteter og arrangementer?

Med lektiehjælppuljen er der kastet en sten i vandet og man må håbe at ringene breder sig og det er begyndelsen til større frivilligindsats indenfor bibliotekssektoren.

Med lektiehjælppuljen er der taget initiativ til at åbne dørene lidt på klem for de frivilliges indsats på bibliotekerne og med lektiecaféernes store succes kan man spørge sig selv om hvornår dørene åbnes på vidt gab for det frivillige initiativ indenfor bibliotekssektoren.

Traditionelt set er det de uddannede bibliotekarer som styrer fx. i forhold til bibliotekernes bogvalg, indretning og aktiviteter. På mange andre områder rundt omkring i vores gennem organiserede velfærdssystem, inddrager man borgerne i vigtige beslutningsprocesser ved brugerråd, bestyrelser eller andre demokratiske processer. Men indenfor bibliotekssektoren, virker det nærmest som at vise en rød klud foran en tyr, hvis man plæderer for at øge fokus på de frivilliges indsats.

Der findes naturligvis et hav af læseklubber på bibliotekerne og jeg kan ikke forstå hvorfor man ikke vælger at gøre brug af disse læsegrupperes resurser? Ved at inddrage dem i brugerfokusgrupper, som indstiller eller måske endda er med i en direkte beslutningsproces om anskaffelser af materiale til biblioteket eller afholdelse af arrangementer, får man et helt andet og nyt perspektiv i en meget væsentlig del af bibliotekets kernefunktioner.

På nogle biblioteker fremmes integrationen af indvandrere ved ugentlige avislæsnings arrangementer, hvor frivillige etniske danskere hjælper nydanskere med at lære dansk ved at læse avisen sammen. Hvorfor ikke udvide

denne praksis ved at skabe et korps af frivillige som kunne hjælpe både nydanskere og andre jobsøgende med behov jobsøgningsaktiviteter ved at etablerer selvhjælpsgrupper med fokus på jobsøgning, IT-aktiviteter eller andre integrationsfremmende foranstaltninger?

Man kunne i alt væsentlighed også spørge sig selv, hvornår alle bibliotekerne tilbyder flere brugerstyrede IT kurser for alle målgrupper, fx IT-kurser - af og for ældre, samt udvider biblioteket som det 3. sted ved fx. at tilbyde biblioteket som base for de lokale IT-gamere, eller for bestyrelsesaktiviteter og andre arrangementer for de lokale foreninger.

Vejen hen imod at transformere bibliotekerne til kulturelle medborgerhuse er snublende nær og inddragelsen af frivilligt arbejdskraft kunne være et skridt på vejen til dette mål.

Fordelen ved at inddrage frivillig arbejdskraft i bibliotekssektoren ligger i den store mængde og diversitet af resurser, der kan være med til at give sektoren et væsentligt og tiltrængt løft. Opgaver som normalt ikke ville blive løftet i en organisation vil kunne løftes af frivilligt tilknyttede medarbejder, hvilket bringer organisationens formåen op på et helt andet niveau end hvis ikke der var frivillige medarbejdere.

Det at have frivillig arbejdskraft som resurse forudsætter en anden indgangsvinkel til de ledelsesmæssige kompetancer, idet arbejdet er frivilligt og ikke omfattet af nogen form for kontraktligt eller økonomisk mellemværende mellem arbejdstager og arbejdsgiver.

Hvis ikke der er et ordenligt arbejdsklima eller

de ledelsesmæssige kompetancer ikke er tilstede i organisationen, fungerer det ikke med frivillige medarbejdere. Denne analogi betyder derfor, at man kan bruge de frivillige som et barometer for hvordan organisationen fungerer. Ved at måle på antallet af frivillige, tilknytningslængden og sammensætningen af frivillige medarbejdere, kan man dermed danne sig et indtryk af temperaturen i den pågældende organisation.

Ulemperne ved at have et frivilligkorps tilknyttet organisationen ligger i det løse tilknytningsforhold medarbejderne har til virksomheden. Som frivillig er man ikke økonomisk afhængig af virksomheden og der foreligger ikke et dessideret ansættelsesretligt forhold mellem virksomhed og medarbejder. Dette kan være årsagen til et frivilligt korps af svingende kvalitet, med forskellige intentioner, hvilket kan svække en organisations grundlæggende idéer og gøre den sårbar udadtil, hvis den ønsker at basere en væsentligt del af medarbejderstyrken på frivillighedens princip.

Med et stærkt frivilligkorps, som grundlag for biblioteket som et kulturelt værksted, skaber man en god mulighed for at nyttiggøre flere forskellige ubrugte borgertyper.

Hvad enten der er tale om kurser i jobsøgning, IT-kurser eller integrationsfremmende foranstaltninger styrker man borgernes kompetancer i mødet mellem frivillige og de professionelle. Pluselig blive mødet mellem formidler og bruger en platform for udnyttelse af gode ubrugte resurser, til gavn for alle aktører, både brugere, borgere, biblioteket og i sidste ende samfundet.

Refleksionsnotat:

Dette refleksionsnotat er udarbejdet med afsæt i en nutidig variant af den klassiske retoriske model samt Anthony Giddens tanker om den senmoderne verden afspejler nogle af de refleksioner jeg har haft i forbindelse med udarbejdelsen af den formidlende populærartikel 'Frivillighedens vej'.

Den klassiske retoriske modelⁱⁱ tager afsæt i Aristoteles retoriske begreber Logos (fornuft), Etos (tillid) og Patos (følelser). Cicero modificerede disse begreber til hhv. at informere (docere), fornøje (delectare) samt vække følelser (movere) og tilføjede begreberne ordvalg (verba) samt kontekst (situatio), og heraf opstod den første klassiske kommunikationsmodel.

Cicero opstiller derfor den klassiske retoriske situation, det retoriske pentagram, med følgende fem begreber: Orato (afsender), Scena (modtager), Res (årsagen), Verba (fremstillingens form, ordvalg), Situatio (konteksten).

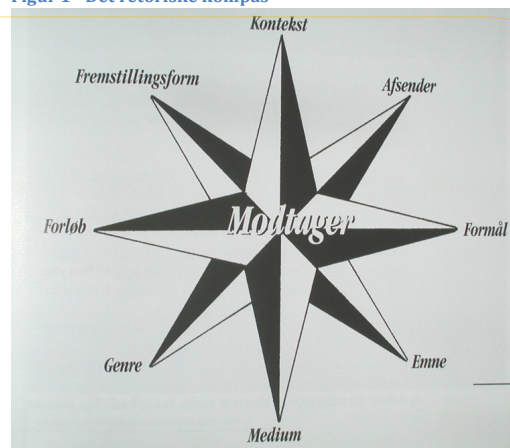
Modellen over den retoriske situation er fundamentet for vor samtids eksisterende kommunikationsmodeller og retoriker ph.d. Anne Katrine Lundⁱⁱⁱ har med baggrund i Cicero og Aristoteles retoriske idéer, forfinet den retoriske model og udviklet det retoriske kompas^{iv} som kan bruges til analyse af kommunikation i en moderne kontekst.

Jeg har valgt at bruge Anne Katrine Lunds retoriske kompas som analyseapparat af den kommunikative situation fordi den udvider analysefeltet i den retoriske situation i forhold til den klassiske retoriske model. Med afsæt i Lasswell's kommunikationsmodel^v anvender det retoriske kompas flere indikatorer i forhold til den klassiske retoriske pentagon og giver derfor et bedre helhedsbillede af den kommunikative sammenhæng.

Hvor det klassiske retoriske pentagon har omdrejningspunkt omkring pentagonens midte, dvs. modtageren eller den analyserende tekst i forhold til de fem elementer i en klassiske retorik, anvender Anne Katrine Lund otte centrale begreber i det retoriske kompas.

Der tales således om modtager, afsender, kontekst, formål, emne, medium, genre og forløb som afgørende faktorer for den kommunikative situation. Modellen udvider således det retoriske

Figur 1 - Det retoriske kompas

Unknown

Formateret: Skrifttype:Times New Roman

begreb med fokus på medium, genre og forløb som efter min overbevisning skal søges i den komplekse medie- og begrebsverden som vi befinder os her i senmoderniteten.

Modtagere:

Med et afsæt i de mange ressourcer som frivillig arbejdskraft udgør, sammenstillet med min redegørelse for nye muligheder for borgerinddragelse indenfor bibliotekssektoren, forsøger jeg overfor biblioteksledere eller politikere med interesse indenfor biblioteksfeltet, at skabe debat om fordelene ved at involvere frivillig arbejdskraft indenfor bibliotekssektoren.

Afsender og kontekst:

Artiklen er udarbejdet af en interesseret iagttager af biblioteksvæsenet med egen erfaring med frivilligt ulønnet arbejde og kunne sagtens have været et personligt bidrag i en debat om hvorvidt det var en god idé at øge fokus på brugerinddragelsen og frivillig-indsatsen indenfor bibliotekssektoren.

Formål:

Formålet med artiklen, er at skabe debat om frivillig arbejdskraft indenfor bibliotekssektoren samt forsøge at overbevise biblioteksledere om at udnytte den store mængde ressourcer som frivillige medarbejdere kan tilføre bibliotekssektoren, ved at øge fokus på brugerinddragelse i det bibliotekariske felt.

Emne:

Jeg har valgt emnet brugerinddragelse og inddragelse af frivillig arbejdskraft indenfor bibliotekssektoren fordi jeg vurderer disse ubrugte ressourcer kan bidrage til bedre kommunikations- og læringsprocesser i lyset af det senmoderne refleksive samfund. Frivillige har en markant vidensdiversitet og kan på den baggrund være med til at bringe ny viden ind i læringsprocesserne. I artiklen redegør jeg for en række initiativer, hvor jeg mener brugerinddragelse kan bidrage til den proces.

Medium:

En af tidens største bibliotekariske debattemner, er hvilken rolle biblioteket skal have i fremtiden, og hvordan vi forankre bibliotekarens identitet i et hurtigt foranderligt samfund?

Hvis jeg havde valgt at offentliggøre artiklen, kunne det være begrundet i muligheden for at bidrage til en debat omkring bibliotekernes og bibliotekarens fremtidige rolle, som er i kraftig forandring i disse år. Bibliotekaren gennemgår i denne tid en forvandling fra opdragende kulturradikalist til dynamisk projektleder i bibliotekernes kulturelle kraftcenter. Det er min holdning, at netop brugerinddragelsen og udnyttelsen af de frivilliges ressourcer, vil være med til at forandre bibliotekernes rolle, og være i tråd med den senmoderne samfundsudvikling vi er midt i.

Hvis artiklen skulle have været offentliggjort ville det for mig have været naturligt at anvende mediet 'Biblioteksekspresen', det faglige tidsskrift for bibliotekarernes fagforening eller det kommunale fagblad 'Danske Kommuner'. Mit medievalg begrundets dels med, at disse medier rammer artiklens ønskede målgruppe. Samtidig vil jeg gerne skabe debat om de frivilliges indsats indenfor bibliotekssektoren og overfor centrale politiske beslutningstagere i kommunerne fremhæve værdien af de frivilliges indsats.

Århus kommune er en af de kommuner i Danmark der er længst fremme i forhold til brugerinnovation og borgerinddragelse, kaldet Århusmodellen^{vi}. Årsagen til dette skyldes at politikerne i Århus kommune bevidst har valgt en strategi med at prioriterer brugerinddragelsen i beslutningsprocesserne, herunder også indenfor bibliotekssektoren. Det er min tanke at ved at sætte gang i en debat indenfor biblioteksverdenen samt overfor det politiske system fremhæve værdien af de frivilliges resurser, så vil dette kunne bidrage til at øge fokus på frivillig-indsatsen.

Alternativt kunne artiklen også have været relevant som et debatindlæg i fx Weekendavisen^{vii} eller Information^{viii}, eftersom disse medier har plads til refleksion og fordybelse kombineret med at artiklens målgruppe læser disse medier.

Genre:

Jeg har valgt at holde artiklen i en essayistisk genre idet det med denne form er nemmere at nå den planlagte målgruppe og skabe debat om emnet, end hvis jeg havde valgt en videnskabelig eller lyrisk genreform. Det er en genreform hvor fakta kan blandes med skønlitterære karaktertræk. Essaygenren er valgt fordi det er en god form til at skabe en åben og ligefrem invitation til fælles undren og refleksion uden at være for stringent i sit litterære virkemiddel.

Forløb:

Artiklen er en del af eksamensopgaven i faget 'Kommunikation og Læring', og indebærer vi med udgangspunkt i et eller flere temaer indenfor kurset skal udarbejde en tidsskriftsartikel af formidlende karakter. Vi har i løbet af kurset haft fokus på brugerdræven innovation, hvilket jeg, som jeg allerede har gjort opmærksom på selv har en del erfaring med indenfor en tidligere interessesfære.

I forbindelse med valg af emne har det været meget væsentligt for mig at tage afsæt i en verden jeg selv har været en del af og som emnemæssigt i nær fremtid vil berøre både arbejdsopgaver og ideologien indenfor bibliotekssektoren.

Det har således været en liniær proces, med hovedvægten lagt på den formidlende artikel.

Fremstillingsform:

Med udgangspunkt i logos og patos er det mit formål at overbevise artiklens modtagere. Artiklens fremstillingsform er argumenterende men primært beskrivende og forklarende da jeg vurderer det retorisk har den største effekt og er den mest overbevisende form der kan anvendes for at påvirke artiklens modtagere.

I artiklen berører jeg også implicit nogle af de faktorer der kendetegner vores senmoderne verden. Anthony Giddens taler om aftraditionalisering og opgør med autoriteterne, hvilket er i samklang med tankerne bag det frivillige arbejde. Bibliotekerne og bibliotekaren har bevæget sig væk fra den opdragende funktion, og er på vej til at blive dynamiske projektmedarbejdere, med fokus på brugerne og deres behov. Når Giddens taler om aftraditionalisering og opgør med autoriteterne kunne dette fx afspejle sig ved de frivillige medarbejders direkte eller indirekte indflydelse på bogvalg og planlægning af aktiviteter i biblioteket. Ved at øge brugerinddragelsen mister bibliotekaren dermed den autoritative funktion, og skal i højere grad være en formidler eller

projektmedarbejder. Med en så radikal ændring af bibliotekarens rolle, handlemåder og logik til noget andet sker der dermed en aftraditionalisering i sociologisk forstand, hvilket ifølge Giddens er en del vores senmoderne verden.

Opsamling og konklusion

Med fokus på brugerinddragelse og frivillig-indsats indenfor bibliotekssektoren, har jeg forsøgt at analysere samt reflekterer over et væsentligt indsatsområde i mødet mellem bruger og formidler. I denne diskussion har jeg anvendt centrale dele af Anthony Giddens teorier om det senmoderne samfund samt med udgangspunkt i den klassiske retorik anvendt Anne Katrine Lunds retoriske kompas til en analyse af den retoriske situation.

Litteratur og referenceliste:

- Jochumsen, Henrik og Casper Hvenegaard Rasmussen (2006): Bibliotekets brugere – fra klienter til forandringsagenter. –I: Folkebiblioteket som forandringsrum – perspektiver på folkebiblioteket i kultur- og medielandskabet. Redigeret af Emerek, Leif, Casper Hvenegaard Rasmussen og Dorte Skot-Hansen. Danmarks Biblioteksforening
- Dahl, Katrine og Olesen, Jenny Annaberg Olesen (2003) Retorik – når teksten vil noget. I: Halskov Jensen, Elisabeth og Jenny Annaberg Olesen (red.). Tekstens univers – en introduktion til tekstvidenskab. Klim.
- Jørgensen, Charlotte, Christian Kock og Lone Rørbech (1994): *Retorik der flytter stemmer*. Gyldendal.
- Giddens, Anthony (1999): Modernitetens konsekvenser. Hans Reitzels forlag.
- Fiske, John (1990): Introduction to communication studies. 2nd edition. Routledge.

ⁱ <http://www.frivillighed.dk>

ⁱⁱ http://www.info-ark.dk/artikler/informationsarkitektur_i_retorsk_perspektiv.pdf

ⁱⁱⁱ http://www.kommunikation-it.dk/index.php?option=com_content&task=view&id=90&Itemid=172

^{iv} Se bilag 1.

^v Fiske, John (1990): Side 30-31

^{vi}

http://www.aarhuskommune.dk/files/aak/aak/content/filer/borgmesterens_afdeling/jridi_sk_afdeling/kommune_information/diverse_filer/model.pdf

^{vii} <http://www.frontmedia.dk/weekendavisen2.html>

^{viii} <http://www.information.dk/fakta>